Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Bundesfinanzhof με διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 1981, αποφαίνεται:

Το άρθρο 95 της συνθήκης έχει την έννοια ότι, για να είναι δυνατόν να υπαχθεί στην ευνοϊκή εθνική φορολογική μεταχείριση, που είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο επειδή δεν εισάγει διακρίσεις, το οινόπνευμα που εισάγεται από άλλα κράτη μέλη, πρέπει να συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις της διατάξεως που προβλέπει την εν λόγω ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση.

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe Everling
Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Απριλίου 1983.

Ο γραμματέας
P. Heim

Ο πρόεδρος
J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 9 ΜΑΡΤΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Με τη σημερινή διαδικασία επί αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, επιδιώκεται η συμπλήρωση και συγκεκριμενοποίηση της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια εθνική ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση πρέπει, δυνάμει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ, να επεκτείνεται στα παρόμοια ή ανταγωνιστικά εισαγόμενα προϊόντα. Επειδή τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς στην κύρια δίκη είναι

1 — Μετάφραση από τα γερμανικά.

ήδη γνωστά από την υπόθεση Hansen I [1] και επειδή το φορολογικό σύστημα που θεσπίζει ο γερμανικός νόμος περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος (Branntweinmonopolgesetz) έχει εκτεθεί λεπτομερώς, μεταξύ άλλων, στις υποθέσεις Schneider-Import [2], Hansen III [3] και Andresen [4], μπορώ να περιοριστώ στις ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικά με το πραγματικό και νομικό μέρος της υποθέσεως:

Η εταιρεία Hansen GmbH & Co. — προηγουμένως H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. — με έδρα το Flensburg (στο εξής: «Firma Hansen») εξήγαγε το Σεπτέμβριο 1974 από την αποθήκη οινοπνεύματος της οποίας είναι ιδιοκτήτρια, μεταξύ άλλων ελαφρύ ρούμι που προερχόταν από τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα και από το Σουρινάμ. Το Hauptzollamt Flesnburg επέβαλε για την πράξη αυτή το συνηθισμένο εξισωτικό φόρο μονοπωλίου (Monopolausgleich), που τότε ανερχόταν σε 1 500 γερμανικά μάρκα (DM), για κάθε εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης. Η προσφεύγουσα αμφισβήτησε αυτή την πράξη επιβολής φόρου με την αιτιολογία ότι, σύμφωνα με το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ, ο εξισωτικός φόρος μονοπωλίου δεν έπρεπε να είναι υψηλότερος από τη χαμηλότερη φορολογική επιβάρυνση που επιβαλλόταν στα εγχώρια αποστάγματα φρούτων, η οποία ανερχόταν σε 1 210,60 DM για κάθε εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης.

Μετά από αίτηση του Finanzgericht του Αμβούργου, το οποίο είχε επιληφθεί της διαφοράς, το Δικαστήριο, με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978, έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ εφαρμόζεται και στα εμπορεύματα που προέρχονται από τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα και ότι τα εθνικά φορολογικά πλεονεκτήματα, ακόμη και όταν παραχωρούνται μόνο σε περιορισμένο τμήμα της εθνικής παραγωγής ή για ειδικούς κοινωνικούς λόγους, πρέπει να επεκτείνονται στο εισαγόμενο κοινοτικό οινόπνευμα το οποίο, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, της συνθήκης, συγκεντρώνει τις ίδιες προϋποθέσεις.

Με απόφαση της 23ης Μαΐου 1979 το Finanzgericht έκρινε ότι δυνάμει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ και της αποφάσεως του Συμβουλίου 70/549/ΕΟΚ, της 29ης Σεπτεμβρίου 1970, περί συνδέσεως των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την ΕΟΚ (ΑΒΙ. L 282 της 28. 12. 1970, σ. 83), στο εισαγόμενο από τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα και από το Σουρινάμ ελαφρύ ρούμι δεν θα έπρεπε να επιβληθούν υψηλότεροι φόροι οινοπνεύματος από ό,τι στα ομοειδή εγχώρια προϊόντα. Κατά το Finanzgericht, το εισαγόμενο ελαφρύ ρούμι είναι ομοειδές με τα εγχώρια αποστάγματα φρούτων. Η ευνοϊκή όμως φορολογική μεταχείριση που προβλέπει το άρθρο 79, παράγραφος 2, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί, δεν πρέπει να επεκτείνεται στο ελαφρύ ρούμι μόνο όταν το ρούμι έχει παραχθεί σε αποστακτήρια των οποίων η ετήσια παραγωγή δεν υπερβαίνει τα 4 εκατόλιτρα αιθυλικής αλκοόλης. Για το ερώτημα αν υφίστανται παρόμοιες συνθήκες, ιδίως όσον αφορά τις παραγόμενες ποσότητες, πρέπει μάλλον — εφόσον αυτό έχει σημασία στην προκειμένη περίπτωση — να ληφθούν ως κριτήριο τα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών (Obstgemeinschaftsbrennereien) που αναφέρονται στο άρθρο 79, παράγραφος 2, αριθ. 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί, και μάλιστα χωρίς να ληφθεί υπόψη η στο άρθρο 37 του ανωτέρω νόμου προβλεπόμενη ανώτατη ποσότητα παραγωγής των 300 λίτρων για κάθε μέλος του φρουτοπαραγωγικού συνεταιρισμού. Οι ποσότητες που προβλέπει η διάταξη αυτή για τους μικροπαραγωγούς συνδέονται με την ύπαρξη ορισμένων στοιχείων και προϋποθέσεις (αποστακτηρίων με κατ' αποκοπήν παραγωγή, ιδιοκτητών πρώτων υλών, αποστακτηρίων που έχουν σφραγιστεί από τις αρχές, αποστακτηρίων

1 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

2 — Απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1980 στην υπόθεση 26/80, Schneider-Import GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Mainz, Slg. 1980, σ. 3469.

3 — Απόφαση της 7ης Μαΐου 1981 στην υπόθεση 153/80, Rumhaus Hansen GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Συλλογή 1981, σ. 1165.

4 — Απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1981 στην υπόθεση 4/81, Hauptzollamt Flensburg κατά Hermann C. Andresen GmbH & Co. KG, Συλλογή 1981, σ. 2835.

φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών), οι οποίες είναι δυνατόν να πληρούνται μόνο στο πλαίσιο του μονοπωλίου οινοπνεύματος που ισχύει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αλλά όχι από παραγωγούς της αλλοδαπής. Έτσι προστατεύονται οι εγχώριοι παραγωγοί οι οποίοι εφαρμόζουν αυτούς τους τρόπους παραγωγής από τον ανταγωνισμό των αλλοδαπών παραγωγών ομοειδών προϊόντων. Επομένως, η επιχείρηση Hansen δικαιούται να εφαρμοστεί στο εισαγόμενο ελαφρύ ρούμι μόνο ο χαμηλότερος φορολογικός συντελεστής, ύψους 1 210,60 DM ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης, ο οποίος εφαρμόζεται στα εγχώρια προϊόντα.

Κατά της αποφάσεως αυτής το Hauptzollamt Flensburg άσκησε Revision ενώπιον του Bundesfinanzhof, με την οποία μεταξύ άλλων ισχυρίζεται ότι το άρθρο 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ δεν επιβάλλει να εφαρμόζεται στις εισαγωγές ο προβλεπόμενος από το άρθρο 79, παράγραφος 2, αριθ. 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί, φορολογικός συντελεστής, ο οποίος ευνοεί ορισμένες κατηγορίες εγχώριων παραγωγών. Σύμφωνα με την απόφαση Hansen I [1], η ευνοϊκή αυτή φορολογική μεταχείριση πρέπει να μπορεί να επεκτείνεται χωρίς διάκριση στα εισαγόμενα οινοπνεύματα, αλλά σημασία έχουν σχετικά μόνο εκείνα τα χαρακτηριστικά, τα οποία δικαιολογούν αντικειμενικά την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση. Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο μόνο το στοιχείο της μικρής παραγωγής. Εξάλλου, στην προκειμένη περίπτωση πρέπει να γίνει σύγκριση με το εγχώριο μείγμα από ρούμι, στο οποίο επιβάλλεται υψηλότερος φόρος από το φόρο που επιβάλλεται στα προαναφερθέντα αποστάγματα φρούτων.

Σύμφωνα με το έβδομο τμήμα του Bundesfinanzhof, το οποίο επελήφθη της Revision, η μέχρι σήμερα νομολογία του Δικαστηρίου δεν δίνει καμία σαφή απάντηση στο ερώτημα ποιες συγκεκριμένες προϋποθέσεις πρέπει να τεθούν για να υπάρχει η «δυνατότητα επεκτάσεως» των χαρακτηριστικών που δικαιολογούν την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση του άρθρου 79, παράγραφος 2, αριθ. 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί. Το Δικαστήριο έκρινε βέβαια στην υπόθεση Hansen III [2] που είχε ως αντικείμενο το ίδιο ζήτημα, ότι το αποφασιστικό ερώτημα είναι αν τα εισαγόμενα προϊόντα μπορούν πράγματι να υπαχθούν στην ίδια ευνοϊκή ρύθμιση όπως και τα ομοειδή εγχώρια προϊόντα, ακόμη και αν δεν πληρούν τις ίδιες τεχνικές ή νομικές προϋποθέσεις. Εξάλλου έκρινε ότι στα εισαγόμενα προϊόντα, όταν ανταποκρίνονται στο ποσοτικό κριτήριο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, δεν επιτρέπεται να τίθενται περαιτέρω προϋποθέσεις σχετικά με τους όρους παραγωγής, οι οποίες λόγω πραγματικών ή νομικών δεδομένων να μην είναι δυνατόν να πληρούνται από τα προϊόντα που προέρχονται από τα άλλα κράτη μέλη. Οι συλλογισμοί αυτοί όμως περιέχουν μια σειρά εννοιών των οποίων το περιεχόμενο δεν είναι αυτονόητο, κατά το Bundesfinanzhof, γι' αυτόν που εφαρμόζει το νόμο.

Αν από την ευνοϊκή φορολογική ρύθμιση, όπως ίσχυε μέχρι το 1978 για τα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών, αφαιρεθούν οι προϋποθέσεις που προσιδιάζουν στο μονοπώλιο, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να επεκταθούν στα εμπορεύματα που παράγονται σε άλλα κράτη μέλη λόγω των διαφορετικών δεδομένων στα κράτη μέλη αυτά, προκύπτει μια ρύθμιση, η οποία προβλέπει μείωση του φόρου για το παραγόμενο από φρούτα οινόπνευμα που παράγεται σε αποστακτήριο το οποίο διαχειρίζονται από κοινού πολλά πρόσωπα, με σκοπό την αξιοποίηση των γεωργικών πρώτων υλών που έχουν παραγάγει τα ίδια, και στο οποίο από τις πρώτες ύλες κάθε μέλους δεν παράγονται ετησίως περισσότερα από 300 λίτρα αιθυλικής αλκοόλης. Το κρίσιμο επομένως ερώτημα είναι, κατά το Bundesfinanzhof, αν η εφαρμογή της ρυθμίσεως αυτής και στο ομοειδές οινόπνευμα

1 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

2 — Απόφαση της 7ης Μαΐου 1981 στην υπόθεση 153/80, Rumhaus Hansen GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Συλλογή 1981, σ. 1165.

που εισάγεται από άλλα κράτη μέλη συνιστά το ισοδύναμο της ρυθμίσεως που ισχύει για τα εγχώρια προϊόντα, αν δηλαδή είναι σύμφωνο με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων του άρθρου 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ το γεγονός ότι τα εισαγόμενα ομοειδή οινοπνεύματα είναι δυνατόν να υπαχθούν στην ευνοϊκή αυτή ρύθμιση, μόνο όταν προέρχονται από αποστακτήρια τα οποία σε γενικές γραμμές, συγκεντρώνουν τις αναφερθείσες προϋποθέσεις.

Το δικάζον τμήμα παρατηρεί περαιτέρω ότι για το παραγόμενο από φρούτα οινόπνευμα, για το οινόπνευμα που παράγεται από σπόρους και για το μείγμα από ρούμι, τα οποία πρέπει να θεωρηθούν ως ομοειδή κατά την έννοια του άρθρου 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ, υπάρχει διαφορετική εσωτερική φορολογική ρύθμιση. Συνεπώς, πρέπει να λυθεί το ζήτημα ποιες ομάδες προϊόντων πρέπει να ληφθούν ως κριτήριο συγκρίσεως για τη φορολογία των εισαγόμενων προϊόντων, εφόσον για διάφορα ομοειδή προϊόντα, τα οποία έχουν διαφορετικά κοινά χαρακτηριστικά με το εισαγόμενο προϊόν, ισχύουν διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές.

Επειδή το έβδομο τμήμα του Bundesfinanzhof θεωρεί ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη δώσει σαφή απάντηση στα ερωτήματα αυτά, με διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 1981 ανέβαλε τη δίκη και, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, υπέβαλε προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1. Ο επιχειρηματίας που εισάγει από άλλα κράτη μέλη οινόπνευμα παρασκευαζόμενο από φρούτα ή ομοειδές οινόπνευμα έχει, βάσει του άρθρου 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ, το απεριόριστο δικαίωμα να υπαχθεί στην κατά το εσωτερικό δίκαιο ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που αφορά το οινόπνευμα και που εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι το οινόπνευμα παράγεται σε αποστακτήριο που λειτουργεί υπό μορφή συνεταιρισμού και το οποίο εκμεταλλεύονται από κοινού πολλά πρόσωπα, με σκοπό την αξιοποίηση των γεωργικών πρώτων υλών παραγωγής τους, και στο οποίο από τις πρώτες ύλες κάθε μέλους δεν παράγονται ετησίως περισσότερο από 300 λίτρα αιθυλικής αλκοόλης; Ή η προβολή της αξιώσεως να υπαχθεί στην εν λόγω ευνοϊκή μεταχείριση εξαρτάται από το αν το εισαγόμενο οινόπνευμα προέρχεται από αποστακτήριο που συγκεντρώνει όλες ή μερικές από τις προϋποθέσεις που θέτει η εν λόγω διάταξη περί ευνοϊκής μεταχειρίσεως;

Σε περίπτωση που αρκεί να πληρούνται μερικές προϋποθέσεις: Η πλήρωση ποιας από τις αναφερθείσες προϋποθέσεις μπορεί να τεθεί ως όρος για την επέκταση της ευνοϊκής μεταχειρίσεως στο ομοειδές οινόπνευμα που εισάγεται από άλλα κράτη μέλη, χωρίς αυτό να αντιβαίνει προς το άρθρο 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ; Είναι δυνατόν να εξαρτηθεί η επέκταση της ευνοϊκής μεταχειρίσεως τουλάχιστον από την προϋπόθεση το αποστακτήριο από το οποίο προέρχεται το εισαγόμενο οινόπνευμα να μην έχει υψηλότερη παραγωγή απ' ό,τι το εγχώριο αποστακτήριο του συνεταιρισμού με την υψηλότερη στην αντίστοιχη περίοδο παραγωγή;

2. Στην περίπτωση που το ελαφρύ ρούμι που εισάγεται από άλλα κράτη μέλη είναι ομοειδές όχι μόνο με το εγχώριο απόσταγμα φρούτων αλλά και με το εγχώριο μείγμα από ρούμι ή με το εγχώριο απόσταγμα σπόρων και στην περίπτωση που το εθνικό δίκαιο νομίμως προβλέπει φορολογικές επιβαρύνσεις διαφορετικού ύψους για τα τρία προϊόντα: Επιβάλλει το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ την εφαρμογή της περισσότερο ευνοϊκής από τις τρεις εν λόγω φορολογικές επιβαρύνσεις στο εισαγόμενο ρούμι; Ή έχει σημασία, από την άποψη αυτή, με ποιο από τα τρία προϊόντα έχει τα περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά το εισαγόμενο ρούμι; Αποκλείεται μήπως η σύγκριση με τη φορολογική επιβάρυνση που επι-

βάλλεται στο μείγμα από ρούμι επειδή για την παραγωγή του έχει χρησιμοποιηθεί εισαχθέν εμπόρευμα (ρούμι);»

Επί των θεμάτων αυτών, η άποψή μου είναι η ακόλουθη:

I — Επί του πρώτου ερωτήματος

Η κύρια δίκη αφορά στην ουσία το ζήτημα αν η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που ίσχυε μέχρι το 1978 στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας για το οινόπνευμα το οποίο παραγόταν σε αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών είναι δυνατόν να επεκταθεί και στο εισαγόμενο ρούμι. Για το λόγο αυτό, το παραπέμπον δικαστήριο ζητεί να μάθει αν το άρθρο 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι στο εισαγόμενο από άλλα κράτη μέλη οινόπνευμα που παράγεται από φρούτα ή στο εισαγόμενο ομοειδές οινόπνευμα εφαρμόζεται χωρίς άλλες προϋποθέσεις η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που προβλέπεται για το εγχώριο οινόπνευμα, ή αν, για να συμβεί αυτό, πρέπει να πληρούνται όλες ή τουλάχιστον μερικές από τις άλλες προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται το φορολογικό προνόμιο.

Βασιζόμενο στη μέχρι σήμερα νομολογία του Δικαστηρίου — ιδίως στην απόφαση Schneider-Import [1] — το παραπέμπον δικαστήριο στο σκεπτικό του εκκινεί ορθά από την ιδέα ότι το άρθρο 79, παράγραφος 2, αριθ. 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί, είναι αντίθετο προς το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ, επειδή η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που προβλέπει εξαρτάται από την πλήρωση τεχνικών προϋποθέσεων που προσιδιάζουν μόνο στο γερμανικό δίκαιο περί φορολογίας οινοπνεύματος και που δεν είναι δυνατόν να πληρούνται από παραγωγούς άλλων κρατών μελών, των οποίων το δίκαιο δεν περιλαμβάνει ισοδύναμες διατάξεις. Για το λόγο αυτό, το προδικαστικό ερώτημα εσκεμμένα δεν αναφέρεται στις προϋποθέσεις που προσιδιάζουν στο μονοπώλιο και τονίζει τα κριτήρια στα οποία βασίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 79, παράγραφος 2, αριθ. 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί, σε συνδυασμό με το άρθρο 37 του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που ισχύει για τα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών. Σύμφωνα με τα κριτήρια αυτά, τα οποία πρέπει να αναφερθούν μια ακόμη φορά, το οινόπνευμα πρέπει να προέρχεται από αποστακτήριο που λειτουργεί υπό μορφή συνεταιρισμού και το οποίο εκμεταλλεύονται από κοινού πολλά πρόσωπα. Μια άλλη προϋπόθεση είναι ότι από ένα τέτοιο αποστακτήριο πρέπει να παράγεται αποκλειστικά οινόπνευμα από τις αναφερόμενες στο άρθρο 27 του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος πρώτες ύλες τις οποίες να έχουν παραγάγει τα ίδια τα μέλη. Τελικά, η ευνοϊκή μεταχείριση εφαρμόζεται μόνο όταν πρόκειται για πρώτες ύλες ενός μέλους, το οποίο ετησίως δεν παράγει περισσότερο από 300 λίτρα αιθυλικής αλκοόλης.

Σχετικά με το ερώτημα κατά πόσο οι απαιτήσεις αυτές είναι δυνατόν να επεκταθούν και στα εισαγόμενα ομοειδή προϊόντα, δικαίως το Bundesfinanzhof εκκινεί επιπλέον από την ιδέα ότι σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (πρβλ. τις αποφάσεις στις υποθέσεις Hansen I [2], Schneider-Import [1] και Hansen III [3]) το κοινοτικό δίκαιο, στο σημερινό στάδιο της εξελίξεώς του, δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να παραχωρούν σε ορισμένα είδη οινοπνεύματος ή σε ορισμένες ομάδες παραγωγών φορολογικά πλεονεκτήματα με τη μορφή φορολογικής απαλλαγής ή μειώσεως των φόρων. Στην υπόθεση Hansen [2] το Δικαστήριο διευκρίνισε το σημείο αυτό και τόνισε ότι «τέτοιου είδους φορολογικές απαλλαγές...», *είναι δυνατόν* να εξυπηρετούν «θεμιτούς οικονομικούς ή κοινωνι-

1 — Απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1980 στην υπόθεση 26/80, Schneider-Import GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Mainz, Slg. 1980, σ. 3469.

2 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

3 — Απόφαση της 7ης Μαΐου 1981 στην υπόθεση 153/80, Rumhaus Hansen GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Συλλογή 1981, σ. 1165.

κούς σκοπούς..., παραδείγματος χάρη τη χρησιμοποίηση ορισμένων πρώτων υλών από τα αποστακτήρια, τη συνέχιση παραγωγής ορισμένων χαρακτηριστικών οινοπνευμάτων ποιότητας ή τη διατήρηση ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων, όπως των αγροτικών αποστακτηρίων». Υπ' αυτή την έννοια, το Δικαστήριο διευκρίνισε, στις υποθέσεις Bobie [1], «αναζωογονημένα προϊόντα πετρελαίου» [2], Chemial Farmaceutici [3] και Vinal [4], ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν περιορίζει την ελευθερία των κρατών μελών να θεσπίζουν για ορισμένα προϊόντα «διαφορετική φορολογία βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, όπως οι χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες ή οι μέθοδοι παραγωγής». Επιπλέον, στις δύο τελευταίες αποφάσεις πρόσθεσε ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές είναι σύμφωνες με το κοινοτικό δίκαιο, αν επιδιώκουν σκοπούς οικονομικής πολιτικής, οι οποίοι είναι και αυτοί σύμφωνοι με τις απαιτήσεις της συνθήκης και του παράγωγου δικαίου.

Η προσφεύγουσα στην αρχική δίκη υποστηρίζει την άποψη ότι η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των αποστακτηρίων φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών που θεσπίζει ο γερμανός νομοθέτης δεν επιδιώκει θεμιτούς οικονομικούς ή κοινωνικούς σκοπούς, υπό την έννοια της ανωτέρω νομολογίας. Κατά την προσφεύγουσα, η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των αποστακτηρίων φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών που ίσχυε μέχρι το 1978 δεν χρησίμευε, όπως ανέφερε το Bundesfinanzhof, στη διασφάλιση της αξιοποιήσεως των φρούτων των ιδιοκτητών μικρών γεωργικών επιχειρήσεων. Εκτός αυτού, όπως συνάγεται από το άρθρο 37, παράγραφος 4, της συνθήκης ΕΟΚ, η εξασφάλιση της υπάρξεως ορισμένων γεωργικών επιχειρήσεων δεν επιτρέπεται να πραγματοποιείται με φορολογικές απαλλαγές.

Εξάλλου, όσον αφορά τα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών, θεωρεί ότι από τις αποφάσεις Hansen I [5], και Hansen III [6] είναι δυνατόν να συναχθεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διαφοροποιημένη φορολογία μόνο βάσει ποσοτικών κριτηρίων. Στην περίπτωση όμως των αποστακτηρίων φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών πρόκειται στην πραγματικότητα για βιομηχανικά αποστακτήρια, για τα οποία δεν προβλέπονται περιορισμοί ως προς το μέγεθος και τα οποία έχουν δικό τους δικαίωμα αποστάξεως και πρέπει να θεωρηθούν αυτόνομες οικονομικές μονάδες. Συνεπώς, τα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών δεν πρέπει να εξομοιώνονται φορολογικά με τα μικρά αποστακτήρια.

Η άποψη αυτή όμως, που στην ουσία είναι η ίδια με την άποψη που η προσφεύγουσα ήδη υποστήριξε στην υπόθεση Hansen III [6], πιστεύω ότι στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία των αποφάσεων που ανέφερε η προσφεύγουσα.

Επ' αυτού πρέπει να υπενθυμιστεί καταρχήν ότι η νομολογία του Δικαστηρίου λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η εξουσία για την επιβολή φόρων στους τομείς που δεν είναι εναρμονισμένοι κατά κανόνα ανήκει στα κράτη μέλη. Από αυτό συνάγεται ότι, στο σημερινό στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, τα κράτη μέλη είναι καταρχήν ελεύθερα να αποφασίζουν επίσης για ποιους οικονομικούς ή κοινωνικούς λόγους θέλουν να χορηγήσουν φορολογικές απαλλαγές ή μειώσεις φόρων για τα εγχώρια εμπορεύματα. Όπως το Δικαστήριο έχει δεχθεί κατά πάγια νομολογία (πρβλ. ιδίως την απόφαση στην υπόθεση

1 — Απόφαση της 22ας Ιουνίου 1976 στην υπόθεση 127/75, Bobie Getränkevertrieb GmbH κατά Hauptzollamt Aachen-Nord, Slg. 1976, σ. 1079.

2 — Απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 1980 στην υπόθεση 21/79, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Slg. 1980, σ. 1.

3 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 140/79, Chemial Farmaceutici SpA, κατά DAF SpA, Συλλογή 1981, σ. 1.

4 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 46/80, SpA Vinal κατά SpA Orbat, Συλλογή 1981, σ. 77.

5 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

6 — Απόφαση της 7ης Μαΐου 1981 στην υπόθεση 153/80, Rumhaus Hansen GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Συλλογή 1981, σ. 1165.

Cogis [1]), η απαγόρευση διακρίσεων στον τομέα των φόρων η οποία αναφέρεται στο άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ πρέπει απλώς να εγγυάται, για να εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, «την πλήρη ουδετερότητα της εσωτερικής φορολογίας όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ εθνικών και εισαγόμενων προϊόντων». Συνεπώς, όπως το Δικαστήριο δέχθηκε, μεταξύ άλλων, στις υποθέσεις Chemial Farmaceutici [2] και Vinal [3], οι φορολογικές διαφοροποιήσεις είναι σύμφωνες προς το κοινοτικό δίκαιο, όταν επιδιώκουν σκοπούς που συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις της συνθήκης και του παράγωγου δικαίου και «αν οι όροι εφαρμογής τους αποκλείουν οποιαδήποτε μορφή διακρίσεως, άμεσης ή έμμεσης, ως προς τις εισαγωγές που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, καθώς και προστασίας υπέρ των ανταγωνιστικών εθνικών παραγωγών». Με άλλα λόγια, οι φορολογικές ρυθμίσεις είναι σύμφωνες με τη συνθήκη, όταν στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια και «δεν εισάγουν διακρίσεις ούτε έχουν προστατευτικό χαρακτήρα».

Βάσει της νομολογίας αυτής, δεν είναι συνεπώς δυνατόν να υποστηριχθεί ότι αντιβαίνει προς το κοινοτικό δίκαιο το ίδιο το σε αντικειμενικά κριτήρια βασιζόμενο προνόμιο το οποίο προβλέπει υπέρ των ιδιοκτητών μικρών αποστακτηρίων το άρθρο 79, παράγραφος 2, του νόμου περί μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί. Στο πλαίσιο της εξουσίας για την επιβολή φόρων που αναγνωρίζεται ακόμη στα κράτη μέλη, πρέπει οπωσδήποτε να είναι δυνατόν να υπάρχει φορολογική διαφοροποίηση για λόγους κοινωνικής, γεωργικής και διαρθρωτικής πολιτικής. Το γεγονός ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, για να εξασφαλίσει τη δυνατότητα υπάρξεως των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων και να δώσει στους ιδιοκτήτες των μικρών αποστακτηρίων μια εύλογη δυνατότητα αξιοποιήσεως των φρούτων που παράγουν, πρόβλεψε μείωση των φόρων δεν είναι επίμεμπτο από άποψη κοινοτικού δικαίου, όπως άλλωστε ομόφωνα τονίζουν το Bundesfinanzhof, η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας και η Επιτροπή.

Εξάλλου, ο αντικειμενικός αυτός σκοπός που επιδιώκεται με μέσα του εθνικού φορολογικού δικαίου έχει αναγνωριστεί ρητά, μεταξύ άλλων στην υπόθεση Schneider-Import [4], η οποία είχε ως αντικείμενο τη νομιμότητα της μειώσεως των φόρων υπέρ των αποστακτηρίων με κατ' αποκοπήν παραγωγή, η οποία προβλεπόταν στο άρθρο 79, παράγραφος 2, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί. Αν όμως αυτή η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση επιτρέπεται να εφαρμοστεί στους μικροπαραγωγούς αυτούς, των οποίων η παραγωγή δεν υπερβαίνει ετησίως ορισμένη ποσότητα, φαίνεται εν πάση περιπτώσει δικαιολογημένη η εφαρμογή της εν λόγω ευνοϊκής φορολογικής μεταχειρίσεως και σε ένα συνεταιρισμό μικροπαραγωγών οι οποίοι από κοινού αξιοποιούν τα προϊόντα τους. Ανεξάρτητα από το ζήτημα ποιος έχει το δικαίωμα να έχει αποστακτήριο, σχετικά είναι κρίσιμο το γεγονός ότι δεν έχει καταργηθεί ο ποσοτικός περιορισμός για κάθε μέλος, καθώς και η απαίτηση οι πρώτες ύλες να παράγονται από τα ίδια τα μέλη. Εκτός αυτού, το άρθρο 37 του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος προβλέπει ότι τα μέλη ενός αποστακτηρίου φρουτοπαραγωγικού συνεταιρισμού συμμετέχουν στα κέρδη και τις ζημίες του αποστακτηρίου ανάλογα με το μέγεθος του μεριδίου τους στην ετήσια παραγωγή. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλιζόταν ότι για τα μέλη του συνεταιρισμού θα ίσχυε κατά το ίδιο μέτρο η φορολογική μείωση που ίσχυε για τους αντίστοιχους ιδιοκτήτες μικρών

1 — Απόφαση της 15ης Ιουλίου 1982 στην υπόθεση 216/81, Firma Cogis κατά Amministrazione delle finanze dello Stato, Συλλογή 1982, σ. 2701.

2 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 140/79, Chemial Farmaceutici SpA κατά DAF SpA, Συλλογή 1981, σ. 1.

3 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 46/80, SpA Vinal κατά SpA Orbat, Συλλογή 1981, σ. 77.

4 — Απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1980 στην υπόθεση 26/80, Schneider-Import GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Mainz, Slg. 1980, σ. 3469.

αποστακτηρίων. Συνεπώς, δεν νομίζω ότι πρέπει να επικρίνεται και το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος, στο πλαίσιο της φορολογικής αυτονομίας του, για να καταστήσει δυνατή την ορθολογικότερη αξιοποίηση των πρώτων υλών και ένα λιγότερο πολυέξοδο διοικητικό έλεγχο των ιδιοκτητών μικρών αποστακτηρίων, εφαρμόζει την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση όχι μόνο στους μεμονωμένους μικροπαραγωγούς, αλλά και στα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών, τα οποία ανταποκρίνονται στα προαναφερθέντα κριτήρια.

Τελικά, το παραπέμπον δικαστήριο ορθά αναφέρει ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι είναι επίσης νόμιμη η διαφοροποιημένη φορολογία που βασίζεται σε άλλα και όχι σε ποσοτικά κριτήρια, όπως ιδίως φαίνεται από τις αποφάσεις Bobie [1], Hansen I [2], «αναζωογονημένα προϊόντα πετρελαίου» [3], Chemial Farmaceutici [4] και Vinal [5]. Το γεγονός ότι είναι δυνατόν να παίξουν ρόλο όχι μόνο ποσοτικά κριτήρια, αλλά επίσης και η δομή μιας επιχειρήσεως, ο τρόπος οργανώσεώς της στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ, προκύπτει σαφώς, αντίθετα από ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Hansen III [6]. Κατά τη διαδικασία εκείνη, η προσφεύγουσα είχε επίσης ισχυριστεί ότι το ελαφρύ ρούμι που εισαγόταν από τη Γουαδελούπη ήταν αντικείμενο δυσμενούς διακρίσεως κατά παράβαση του άρθρου 95, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 79, παράγραφος 2, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί, σε ορισμένα είδη οινοπνεύματος εφαρμοζόταν μειωμένος φορολογικός συντελεστής. Η προσφεύγουσα ζητούσε να εφαρμοστεί στα προϊόντα που εισήγε ο ευνοϊκότερος φορολογικός συντελεστής που εφαρμοζόταν στο παρασκευαζόμενο από φρούτα εγχώριο οινόπνευμα, ως προς το σημείο δε αυτό αναφερόταν, όπως και στην προκειμένη περίπτωση, στη φορολογική νομοθετική ρύθμιση που προβλεπόταν τότε για τα παραγόμενα σε αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών οινοπνεύματα και ισχυριζόταν ότι, επειδή τα μεμονωμένα δικαιώματα αποστάξεως είχαν περιέλθει στα αποστακτήρια αυτά, στην πραγματικότητα επρόκειτο για βιομηχανικές επιχειρήσεις, οι οποίες ήταν δυνατόν να συγκριθούν με παραγωγούς ρουμιού. Το Finanzgericht του Αμβούργου, το οποίο τότε είχε παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο, είχε αμφιβολίες αν δεν αντιβαίνει στην αρχή απαγορεύσεως των φορολογικών διακρίσεων η αναφορά στην ομοιότητα των *όρων παραγωγής*, δεδομένου ότι το άρθρο 95 αναφέρεται στην ομοιότητα των προϊόντων, όχι όμως στην ομοιότητα των όρων υπό τους οποίους παράγονται τα προϊόντα αυτά.

Επί του θέματος αυτού, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα προβλήματα που είχαν ανακύψει είχαν επιλυθεί σε μεγάλο βαθμό κατά τη διαδικασία Schneider-Import [7], η οποία είχε ως αντικείμενο τη φορολογική έκπτωση υπέρ των ιδιοκτητών μικρών αποστακτηρίων. Παραπέμποντας στην πάγια νομολογία, το Δικαστήριο επανέλαβε ότι στο σημερινό στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου δεν απαγορεύεται στα κράτη μέλη να χορηγούν σε ορισμένα είδη οινοπνεύματος ή σε ορισμένες ομάδες παραγωγών φορολογικά πλεονεκτήματα με τη μορφή φορολογικής απαλλαγής ή μειώσεως των φόρων. Τα πλεονεκτήματα αυτά όμως πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 95 να επεκτείνονται χωρίς διάκριση στα εισαγόμενα προϊόντα, «τα οποία βρίσκονται *στην ίδια κατάσταση* όπως τα εγχώρια προϊόντα στα οποία εφαρμόζεται η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση».

1 — Απόφαση της 22ας Ιουνίου 1976 στην υπόθεση 127/75, Bobie Getränkevertrieb GmbH κατά Hauptzollamt Aachen-Nord, Slg. 1976, σ. 1079.

2 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

3 — Απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 1980 στην υπόθεση 21/79, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Slg. 1980, σ. 1.

4 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 140/79, Chemial Farmaceutici SpA κατά DAF SpA, Συλλογή 1981, σ. 1.

5 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 46/80, SpA Vinal κατά SpA Orbat, Συλλογή 1981, σ. 77.

6 — Απόφαση της 7ης Μαΐου 1981 στην υπόθεση 153/80, Rumhaus Hansen GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Συλλογή 1981, σ. 1165.

7 — Απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1980 στην υπόθεση 26/80, Schneider-Import GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Mainz, Slg. 1980, σ. 3469.

Επαναλαμβάνοντας την κρίση που είχε εκφέρει στην υπόθεση Hansen I [1], δηλαδή ότι τα φυσικά δεδομένα της παραγωγής δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα στην περίπτωση που πρόκειται για προϊόντα που παράγονται σε κλιματολογικές ζώνες εκτός της Κοινότητας, το Δικαστήριο ανέφερε ρητά ότι αυτό που προέχει είναι «να μπορούν πράγματι να ισχύουν για τα εισαγόμενα προϊόντα τα ίδια πλεονεκτήματα που ισχύουν για τα ομοειδή εγχώρια προϊόντα, ακόμη και αν δεν πληρούν τις ίδιες τεχνικές ή νομικές προϋποθέσεις που τίθενται για τα εθνικά προϊόντα στα οποία εφαρμόζεται η συγκεκριμένη ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση». Πρόσθεσε δε ότι είναι αντίθετη προς την απαίτηση της πραγματικά ίσης μεταχειρίσεως εγχώριων και εισαγόμενων προϊόντων η επιβολή στα εισαγόμενα προϊόντα, τα οποία ανταποκρίνονται στο ποσοτικό κριτήριο που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, «περαιτέρω προϋποθέσων σχετικά με τους όρους παραγωγής, οι οποίες λόγω φυσικών ή νομικών δεδομένων δεν είναι δυνατόν να πληρούνται από ένα προϊόν που προέρχεται από ένα άλλο κράτος μέλος».

Με τα ανωτέρω το Δικαστήριο ήθελε καταρχήν να κάνει σαφές ότι η εφαρμογή της εθνικής ευνοϊκής φορολογικής μεταχειρίσεως στα ομοειδή εμπορεύματα από τα κράτη μέλη θα πρέπει, ως προς τα πρακτικά της αποτελέσματα, να ισοδυναμεί με τη ρύθμιση που ισχύει για τα εγχώρια προϊόντα και ότι συνεπώς, για να είναι δυνατόν να εφαρμοστεί η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση, αρκεί η φύση, η δομή ή ο τρόπος οργανώσεως της επιχειρήσεως από την οποία προέρχεται το εισαγόμενο οινόπνευμα στην ουσία να είναι παρόμοια με τη δομή και τον τρόπο οργανώσεως των αντίστοιχων εγχώριων επιχειρήσεων. Αντίθετα όμως από ό,τι πιστεύει η προσφεύγουσα στην αρχική δίκη, το Δικαστήριο δεν έκρινε ότι εκτός από ποσοτικό κριτήριο δεν επιτρέπεται να τίθενται περαιτέρω προϋποθέσεις σχετικά με τους όρους παραγωγής, αλλά απλώς διευκρίνισε ότι επ' αυτού του σημείου δεν επιτρέπεται να τίθενται πρόσθετες *προϋποθέσεις που να προσιδιάζουν χαρακτηριστικά στα εγχώρα προϊόντα* και που να μην είναι δυνατόν να πληρούνται από παρόμοιες επιχειρήσεις που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη. Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση «αναζωογονημένα προϊόντα πετρελαίου» [2], στην περίπτωση αυτή η κατάργηση των προϋποθέσεων αυτών θα ήταν η μόνη δυνατότητα για να αποφευχθεί η άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος των εισαγόμενων προϊόντων.

Με το ίδιο πνεύμα, το Δικαστήριο αποφάνθηκε στο διατακτικό της ανωτέρω αποφάσεως ότι καταρχήν κάθε ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που παραχωρείται σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους πρέπει να επεκτείνεται και στα εισαγόμενα προϊόντα τα οποία αφενός μεν είναι ομοειδή, αφετέρου δε πληρούν τις προϋποθέσεις από τις οποίες η εθνική νομοθεσία εξαρτά την παραχώρηση της εν λόγω ευνοϊκής φορολογικής μεταχειρίσεως. Αν οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αρνηθεί να εφαρμόσει την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση επικαλούμενο το γεγονός ότι το δίκαιό του προβλέπει και άλλες προϋποθέσεις, τις οποίες μια επιχείρηση που βρίσκεται σε ένα άλλο κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να συγκεντρώνει λόγω της γεωγραφικής της θέσεως ή της νομοθεσίας που ισχύει στο κράτος αυτό σχετικά με την παραγωγή οινοπνεύματος.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό που πρόβαλε τότε η προσφεύγουσα στην αρχική δίκη, δηλαδή ότι στο εισαγόμενο ρούμι θα

1 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

2 — Απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 1980 στην υπόθεση 21/79, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Slg. 1980, σ. 1.

πρέπει να εφαρμόζεται ο ευνοϊκότερος εθνικός φορολογικός συντελεστής, αυτός ιδίως που προβλέπεται για τα οινοπνεύματα που προέρχονται από τα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών, το Δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε να υποδείξει ένα ακόμη όριο στην εφαρμογή του άρθρου 95. Τόνισε συγκεκριμένα ότι, ναι μεν στο εισαγόμενο προϊόν πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να εφαρμόζεται πράγματι η ευνοϊκή φορολογική ρύθμιση όπως και στο ομοειδές εγχώριο προϊόν, το κοινοτικό δίκαιο όμως δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν στα εισαγόμενα προϊόντα ευνοϊκότερη ρύθμιση από ό,τι στην ίδια την εγχώρια παραγωγή τους. Για να διευκρινίσει το συλλογισμό του, το Δικαστήριο πρόσθεσε ακόμη ότι η συνθήκη δεν υποχρεώνει ιδίως τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση στο εισαγόμενο οινόπνευμα το οποίο προέρχεται από επιχειρήσεις που δεν ανταποκρίνονται στα ειδικά ποσοτικά κριτήρια που τίθενται για την παραχώρηση ενός φορολογικού πλεονεκτήματος στα ομοειδή εγχώρια προϊόντα. Από αυτή την παραπομπή στα *«ειδικά ποσοτικά κριτήρια»* — ενώ στην υπόθεση Schneider-Import [1], η οποία είχε ως αντικείμενο τη μείωση φόρων για τα αποστακτήρια με κατ' αποκοπήν παραγωγή, γινόταν λόγος μόνο για ποσοτικά κριτήρια — νομίζω επιπλέον ότι είναι σαφές ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι στο πλαίσιο του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ το κριτήριο που ισχύει για τα αποστακτήρια των συνεταιρισμών, σύμφωνα με το οποίο κάθε μέλος του συνεταιρισμού δεν επιτρέπεται να παράγει περισσότερα από 300 λίτρα οινοπνεύματος ετησίως, είναι δυνατόν, υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην υπόθεση Schneider-Import [2], να επεκταθεί και στα εισαγόμενα ομοειδή προϊόντα και επομένως το Δικαστήριο δεν ήθελε, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα στην αρχική δίκη, να θέσει ως κριτήριο τη σύγκριση μεταξύ των συνολικών δυνατοτήτων παραγωγής των εν λόγω αποστακτηρίων φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών και των επιχειρήσεων σε άλλα κράτη μέλη.

Βάσει αυτού του αφηρημένου καθορισμού των ορίων, εναπόκειται τώρα πλέον στο παραπέμπον δικαστήριο να καθορίσει συγκεκριμένα μέχρι ποιο σημείο είναι δυνατόν να επεκταθούν χωρίς διάκριση τα ανωτέρω κριτήρια στο εισαγόμενο οινόπνευμα, το οποίο προέρχεται από περιοχές που ευρίσκονται εκτός της κλιματολογικής ζώνης της Κοινότητας.

Επ' αυτού του σημείου επιβάλλεται καταρχήν η διαπίστωση, στην οποία ήδη προέβησαν η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και η Επιτροπή, ότι η συνεταιριστική μορφή της επιχειρήσεως, η οποία δεν υποβάλλεται σε συγκεκριμένο νομικό τύπο, δεν συνιστά ειδική προϋπόθεση που τίθεται από το εθνικό δίκαιο, αλλά είναι δυνατόν, χωρίς άλλο, να πληρούται και από επιχειρήσεις που βρίσκονται σέ άλλα κράτη μέλη. Το ίδιο ισχύει και για τη δεύτερη προϋπόθεση, σύμφωνα με την οποία το οινόπνευμα που παράγεται στα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών πρέπει να προέρχεται από πρώτες ύλες που παράγουν τα ίδια τα μέλη, δηλαδή δεν επιτρέπεται να αγοράζεται από άλλους προμηθευτές μεγάλων ποσοτήτων. Τέλος, δεν μπορεί να ισχύσει τίποτε άλλο για την τρίτη προϋπόθεση, η οποία για να εξασφαλίσει ότι η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση θα εφαρμοστεί μόνο στους μικροπαραγωγούς, προβλέπει ως ανώτατο ποσοτικό όριο 300 λίτρα οινοπνεύματος ετησίως για κάθε μέλος.

Ενώ το παραπέμπον δικαστήριο και η Επιτροπή θεωρούν ότι η εξέταση της δυνατότητας επεκτάσεως πρέπει να περιορίζεται στα κριτήρια αυτά, κατά την ομοσπονδιακή κυβέρνηση πρέπει να προστεθεί ως τέταρτο στοιχείο ότι, για να εφαρμοστεί η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση στα εισαγόμενα οινοπνεύματα, αυτά πρέπει να έχουν παραχθεί από φρούτα κατά κυριολεξία. Αλλά ακόμη και με ευρεία ερμηνεία της έννοιας αυτής, το ζαχαροκάλαμο και ιδίως η μελάσα που παράγεται από το ζαχαροκάλαμο δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν ως «φρούτα».

1 — Απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1980 στην υπόθεση 26/80, Schneider-Import GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Mainz, Slg. 1980, σ. 3469.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό αυτό, καταρχήν υπενθυμίζεται ότι τα φρούτα και τα παράγωγά τους που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών και στα οποία εφαρμόζεται η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση απαριθμούνται ρητά στο άρθρο 27 του γερμανικού νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, θεωρούνται ως πρώτες ύλες αποκλειστικά τα φρούτα, οι καρποί τύπου φράουλας, μούρων κλπ., ο οίνος, η οινολάσπη, το γλεύκος, οι ρίζες ή τα υπολείμματά τους. Και στην περίπτωση αυτή, δεν πρόκειται συνεπώς για χαρακτηριστικά εγχώρια προϊόντα, αλλά μάλλον για γεωργικά προϊόντα τα οποία παράγονται και σε άλλα κράτη μέλη σε μεγάλες ποσότητες. Υπέρ της δυνατότητας επεκτάσεως της προϋποθέσεως αυτής συνηγορεί εξάλλου το γεγονός ότι βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου η διαφορετική φορολογία επιτρέπεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, παραδείγματος χάρη βάσει των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών. Ως προς το σημείο αυτό, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο, ήδη στην υπόθεση Hansen I [1], ανέφερε ρητά ότι τέτοιου είδους φορολογικές απαλλαγές είναι δυνατόν να εξυπηρετούν θεμιτούς οικονομικούς ή κοινωνικούς σκοπούς, όπως παραδείγματος χάρη τη χρησιμοποίηση ορισμένων πρώτων υλών από τα αποστακτήρια.

Κατά της επεκτάσεως αυτής είναι πάντως δυνατόν να αντιταχθεί ότι το Δικαστήριο, με τις αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 1980 [2], τις σχετικές με το οινόπνευμα, καθώς και την απόφαση στην υπόθεση Cogis [3], έκρινε ότι η διαφορετική φορολογία, ανάλογα με τη χρησιμοποιούμενη πρώτη ύλη, των οινοπνευμάτων τα οποία πρέπει να θεωρούνται ως ομοειδή κατά την έννοια του άρθρου 95, παράγραφος 1, ή τουλάχιστον ως υποκατάστατα προϊόντα κατά την έννοια του άρθρου 95, παράγραφος 2, της συνθήκης ΕΟΚ, αντιβαίνει στην αρχή της απαγορεύσεως των φορολογικών διακρίσεων.

Μετά από προσεκτικότερη εξέταση των υποθέσεων αυτών συνάγεται όμως ότι οι υποθέσεις αυτές είχαν το ιδιαίτερο ακριβώς στοιχείο ότι τα προϊόντα που λόγω της χρησιμοποιούμενης πρώτης ύλης μπορούσαν να θεωρηθούν ως χαρακτηριστικά εθνικά προϊόντα υπάγονταν, σύμφωνα με την εκάστοτε φορολογική ρύθμιση, στην ευνοϊκότερη φορολογική κατηγορία, ενώ στις άλλες κατηγορίες προϊόντων, που εισάγονταν σχεδόν αποκλειστικά από άλλα κράτη μέλη, επιβαλλόταν υψηλότερη φορολογική επιβάρυνση. Συνεπώς, το Δικαστήριο έκρινε τελικά ότι οι εν λόγω φορολογικές ρυθμίσεις δεν συμβιβάζονταν με το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ, επειδή ήταν προφανής ο *προστατευτικός χαρακτήρας* τους. Αντίστροφα, εφόσον η επίδικη ρύθμιση ούτε εισάγει διακρίσεις ούτε έχει προστατευτικό χαρακτήρα, δεν συνάγεται από τις αποφάσεις αυτές ότι είναι ανεπίτρεπτη η διαφορετική φορολογία που επιβάλλεται με κριτήριο τις πρώτες ύλες.

Στο πλαίσιο μιας διαδικασίας περί εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, η διαπίστωση ότι μια ρύθμιση οδηγεί σε προστατευτισμό εναπόκειται, κατά την ορθότερη άποψη, όχι στο Δικαστήριο, αλλά στα εθνικά δικαστήρια. Τα εθνικά δικαστήρια όμως πρέπει σχετικά να λάβουν υπόψη ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο, το κοινοτικό δίκαιο δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν στα εισαγόμενα προϊόντα ευνοϊκότερη μεταχείριση απ' ό,τι στην ίδια την εθνική τους παραγωγή. Όταν όμως έχει αποδειχθεί ότι η ευνοϊκή φορολογική μετα-

1 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Slg. 1978, σ. 1787.

2 — Απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1980 στην υπόθεση 168/78, Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, Slg. 1980, σ. 347·

απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1980 στην υπόθεση 169/78, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Slg. 1980, σ. 385·

απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1980 στην υπόθεση 170/78, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, Slg. 1980, σ. 417·

απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1980 στην υπόθεση 171/78, Επιτροπή κατά Βασιλείου της Δανίας, Slg. 1980, σ. 447.

3 — Απόφαση της 15ης Ιουλίου 1982 στην υπόθεση 216/81, Firma Cogis κατά Amministrazione delle finanze dello Stato, Συλλογή 1982, σ. 2701.

χείριση που ισχύει για τους μικροπαραγωγούς εφαρμόζεται μόνο σε πολύ μικρή ποσότητα της εγχώριας παραγωγής, ενώ στο μεγαλύτερο τμήμα της εγχώριας παραγωγής, που προέρχεται από μεγάλες επιχειρήσεις, δεν εφαρμόζεται το φορολογικό πλεονέκτημα, δεν είναι δυνατόν να γίνει λόγος για προστατευτισμό εις βάρος των εισαγόμενων προϊόντων, τα οποία επίσης προέρχονται από μεγάλες επιχειρήσεις.

Αλλιώς, όπως ορθά παρατηρεί το παραπέμπον δικαστήριο, ή ο εθνικός νομοθέτης θα αναγκαζόταν να καταργήσει τη φορολογική διαφοροποίηση, που καταρχήν είναι νόμιμη βάσει του κοινοτικού δικαίου, ή οι εγχώριοι παραγωγοί μεγάλων ποσοτήτων θα βρίσκονταν σε δυσμενέστερη θέση από τις αντίστοιχες επιχειρήσεις των άλλων κρατών μελών.

Τέλος, ίδιο θα ήταν το αποτέλεσμα, αν η μείωση των φόρων εφαρμοζόταν και σε εκείνα τα εισαγόμενα οινοπνεύματα, τα οποία ναι μεν πληρούν την προϋπόθεση της μικρής παραγωγής, αλλά οι πρώτες ύλες από τις οποίες παρασκευάζονται δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν στην κατηγορία των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 27 του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος. Και σε μια τέτοια περίπτωση θα ευνοούνταν, παραδείγματος χάρη οι μικροπαραγωγοί οινοπνεύματος από πατάτες ή σιτάρι που έχουν οργανωθεί σε συνεταιρισμούς στα άλλα κράτη μέλη έναντι των αντίστοιχων εγχώριων μικροπαραγωγών, στους οποίους δεν υπάρχει δυνατότητα να εφαρμοστεί η μείωση των φόρων.

Από τα στοιχεία όμως που προσκόμισε η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, τα οποία στην ουσία δεν αμφισβητήθηκαν από την προσφεύγουσα στην αρχική δίκη, συνάγεται ότι οι ποσότητες που παράγονται στα αποστακτήρια των φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών, στις οποίες εφαρμόζεται η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση, στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύουν μόνο ένα πολύ μικρό τμήμα της συνολικής εγχώριας παραγωγής οινοπνεύματος. Έτσι, ο μέσος όρος της συνολικής εγχώριας παραγωγής οινοπνεύματος για τα έτη 1972 μέχρι 1978 ανερχόταν σε 1,5 εκατομμύρια εκατόλιτρα περίπου ετησίως, ο μέσος όρος για τους άλλους ιδιοκτήτες μικρών αποστακτηρίων που δεν ήταν οργανωμένοι σε συνεταιρισμούς ανερχόταν περίπου σε 65 000 εκατόλιτρα, ενώ η συνολική παραγωγή των αποστακτηρίων φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών ανερχόταν μόνο σε 4 100 εκατόλιτρα περίπου για το ίδιο χρονικό διάστημα. Αντίθετα, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα ο μέσος όρος των εισαγόμενων ποσοτήτων ανερχόταν σε 600 000 εκατόλιτρα ετησίως, από τα οποία, σύμφωνα με στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα στην αρχική δίκη, μόνο το εισαγόμενο από τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα ρούμι αντιπροσώπευε περίπου 100 000 εκατόλιτρα. Η σχέση αυτή της παραγόμενης σε αποστακτήρια φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών ποσότητας οινοπνεύματος, τόσο με την υπόλοιπη εγχώρια παραγωγή, στην οποία δεν εφαρμόζεται ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση, όσο και με τις εισαγόμενες ποσότητες, καταδεικνύει — ακόμη και αν δεν ληφθεί υπόψη ότι τα αποτελέσματα εντός της αγοράς του φορολογικού πλεονεκτήματος στην πραγματικότητα είναι δυνατόν να είναι ακόμη πιο περιορισμένα λόγω της παραδόσεως στο γερμανικό μονοπώλιο ενός μεγάλου τμήματος του οινοπνεύματος που παράγεται στα αποστακτήρια των φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών — ότι το φορολογικό πλεονέκτημα που έχει θεσπιστεί υπέρ των αποστακτηρίων φρουτοπαραγωγικών συνεταιρισμών για την προστασία των ιδιοκτητών μικρών γεωργικών επιχειρήσεων που παράγουν οινόπνευμα δεν είναι δυνατόν να οδηγήσει σε άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος των ομοειδών εισαγόμενων προϊόντων που δεν προέρχονται από αντίστοιχες επιχειρήσεις. Λόγω του τελείως ασήμαντου τμήματος της αγοράς που αντιπροσωπεύουν τα προϊόντα στα οποία εφαρμόζεται η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση, δεν είναι συνεπώς δυνατόν να υποστηριζεται ότι η μείωση των φόρων απέβλεπε στην προστασία των εγχώριων ανταγωνιστικών προϊόντων.

Τέλος, πρέπει να απορριφθεί και η άποψη που υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι αντί των αναφερθέντων κριτηρίων θα έπρεπε να αρκεί ότι οι οικονομικές συνθήκες παρα-

γωγής στη χώρα εξαγωγής είναι παρόμοιες με τις συνθήκες που επικρατούν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Κανένας όμως τέτοιος κανόνας δεν συνάγεται από το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο, για να επιτευχθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, απλώς επιδιώκει την εξασφάλιση της ουδετερότητας στον τομέα του ανταγωνισμού και δεν επιδιώκει σκοπούς που να ανάγονται στην οικονομική ή κοινωνική πολιτική. Όπως ορθά τονίζει η Επιτροπή, ούτε από την πρόταση που υπέβαλε στο Συμβούλιο για έκδοση αποφάσεως είναι δυνατόν να συναχθεί το αντίθετο, αποφάσεως με την οποία, βάσει του άρθρου 227 της συνθήκης ΕΟΚ, εξουσιοδοτείται η Γαλλική Δημοκρατία, ακριβώς κατά παρέκκλιση από το άρθρο 95, να εφαρμόσει στα υπερπόντια διαμερίσματά της και στη μητροπολιτική Γαλλία μειωμένο φόρο καταναλώσεως για το παραγόμενο στα εν λόγω διαμερίσματα ρούμι, το επονομαζόμενο παραδοσιακό ρούμι.

Τελικά πάντως πρέπει να υποδειχθεί, πράγμα που κάνει η Επιτροπή, ένα γενικό όριο της δυνατότητας επεκτάσεως, λόγω του ότι υπό ορισμένες συνθήκες η απόδειξη των αναφερθεισών προϋποθέσεων μπορεί στην πράξη να παρουσιάσει ορισμένες δυσκολίες, στην περίπτωση που οι προϋποθέσεις αυτές δεν τίθενται κατά τον ίδιο τρόπο σε άλλα κράτη μέλη και συνεπώς δεν είναι πάντοτε δυνατόν να προσκομιστούν τα ανάλογα αποδεικτικά μέσα. Επ' αυτού του σημείου θα πρέπει να αρκεί, αφού ληφθούν υπόψη οι συλλογισμοί που αποτελούν τη βάση των αποφάσεων «αναζωογονημένα προϊόντα πετρελαίου» [1], Essevi και Salengo [2], ότι για να αποδειχτεί ότι έχουν τηρηθεί οι αναφερθείσες προϋποθέσεις τίθενται εύλογοι κανόνες με τους οποίους ο εισαγωγέας μπορεί να συμμορφωθεί στην πράξη.

1 — Απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 1980 στην υπόθεση 21/79, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Slg. 1980, σ. 1.

2 — Απόφαση της 27ης Μαΐου 1981 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 142 και 143/80, Amministrazione delle finanze dello Stato κατά Essevi SpA και Firma Carlo Salengo, Συλλογή 1981, σ. 1413.

II — Επί του δεύτερου ερωτήματος

Με την προϋπόθεση ότι το εισαγόμενο ελαφρύ ρούμι είναι ομοειδές τόσο με το εγχώριο οινόπνευμα που παρασκευάζεται από φρούτα όσο και με το εγχώριο μείγμα από ρούμι ή με το εγχώριο οινόπνευμα που παρασκευάζεται από σπόρους και ότι το εθνικό δίκαιο, θεσπίζοντας νόμιμη διαφοροποίηση, προβλέπει διαφορετική φορολογική επιβάρυνση για καθεμιά από τις τρεις αυτές κατηγορίες προϊόντων, το παραπέμπον δικαστήριο θέτει το περαιτέρω ερώτημα αν πρέπει πάντοτε να εφαρμόζεται στο εισαγόμενο ρούμι η ευνοϊκότερη από τις φορολογικές επιβαρύνσεις που ισχύουν για τις τρεις προαναφερθείσες κατηγορίες προϊόντων ή αν πρέπει μάλλον να εξεταστεί με ποια από τις τρεις κατηγορίες προϊόντων έχει τα περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά το εισαγόμενο ρούμι. Το παραπέμπον δικαστήριο θεωρεί ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 95, η οποία έχει ήδη αναφερθεί, καθώς και από την απόφαση Andresen [3], είναι δυνατόν να συναχθεί ότι στις περιπτώσεις που είναι δυνατόν να ληφθούν ως βάση συγκρίσεως πολλά εγχώρια εμπορεύματα, η κατά το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ σύγκριση των επιβαρύνσεων πρέπει να γίνεται με βάση την επιβάρυνση που επιβάλλεται στο εγχώριο εμπόρευμα που παρουσιάζει τα περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά με το εισαγόμενο εμπόρευμα, δηλαδή που μοιάζει με το εισαγόμενο εμπόρευμα περισσότερο από τα άλλα εμπορεύματα που λαμβάνονται υπόψη.

Νομίζω ότι η άποψη αυτή — και στο σημείο αυτό συμφωνώ με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και την Επιτροπή — στηρίζεται σε εσφαλμένη κατανόηση της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με τον όρο «ομοειδές» κατά την έννοια του άρθρου 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ. Όπως το Δικαστήριο έχει κρίνει κατά πάγια νομολογία που αρχίζει ιδίως με την απόφαση επί της υποθέσεως 45/75, Rewe [4], το χαρακτηριστικό αυτό είναι

3 — Απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1981 στην υπόθεση 4/81, Hauptzollamt Flensburg κατά Hermann C. Andresen GmbH & Co. KG, Συλλογή 1981, σ. 2835.

4 — Απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1976 στην υπόθεση 45/75, Rewe-Zentrale des Lebensmittel-Großhandels GmbH κατά Hauptzollamt Landau/Pfalz, Slg. 1976, σ. 181.

δυνατόν να ερμηνευτεί ομοιόμορφα μόνο εφόσον πρέπει να θεωρούνται ως ομοειδή κατά την έννοια του άρθρου 95, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ όλα τα προϊόντα τα οποία «ο καταναλωτής θεωρεί ότι έχουν τις ίδιες ιδιότητες και εξυπηρετούν τις ίδιες ανάγκες». Κατά ορθότερη άποψη, από τη νομολογία αυτή δεν είναι συνεπώς δυνατόν να συναχθεί ότι εντός της εννοίας του χαρακτηριστικού του «ομοειδούς» θα έπρεπε επίσης να γίνει διάκριση μεταξύ των απολύτως ομοειδών προϊόντων και των προϊόντων που παρουσιάζουν περισσότερα ή λιγότερα κοινά χαρακτηριστικά.

Αντίθετα, οι αποφάσεις Chemial Farmaceutici [1] και Vinal [2] δείχνουν ακριβώς ότι, για να είναι δυνατόν να εφαρμοστεί σε ένα εισαγόμενο προϊόν η εθνική ευνοϊκή μεταχείριση, πρέπει όχι μόνο να εμφανίζει το χαρακτηριστικό του ομοειδούς, αλλά και να συγκεντρώνει τις άλλες προϋποθέσεις που νόμιμα τίθενται στο πλαίσιο του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ. Το εισαγόμενο προϊόν συνεπώς πρέπει να υπαχθεί στην ευνοϊκότερη φορολογική κατηγορία της οποίας συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις που είναι δυνατόν να επεκταθούν, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι το εθνικό φορολογικό σύστημα προβαίνει σε διαφοροποιήσεις με βάση τις πρώτες ύλες, τις μεθόδους και τις ποσότητες παραγωγής ή τη δομή των επιχειρήσεων.

Συμπληρωματικά, το παραπέμπον δικαστήριο θέτει το ερώτημα αν αποκλείεται η σύγκριση μεταξύ της φορολογικής επιβαρύνσεως που επιβάλλεται στο εισαγόμενο ελαφρύ ρούμι και της φορολογικής επιβαρύνσεως που επιβάλλεται στο μείγμα από ρούμι, επειδή το μείγμα από ρούμι παρασκευάζεται με εισαγόμενο ρούμι.

Αν δεν κάνω λάθος — διότι ούτε από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτουν επ' αυτού του σημείου ιδιαίτερα στοιχεία αναφοράς — ο γερμανικός νόμος περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος δεν προβλέπει μείωση φόρων για το μείγμα από ρούμι ή το οινόπνευμα που παράγεται από σπόρους, ώστε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα στα προϊόντα αυτά επιβαλλόταν η ίδια φορολογική επιβάρυνση όπως και στο εισαγόμενο ρούμι. Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να γίνει σύγκριση μεταξύ των επιβαρύνσεων που επιβάλλονταν στο εισαγόμενο ελαφρύ ρούμι και στο μείγμα από ρούμι.

Όσον αφορά πάντως το ερώτημα αυτό, αναφέρω επικουρικά ότι δεν πρέπει να αποκλείεται η σύγκριση των επιβαρύνσεων βάσει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ για το λόγο ότι το εγχώριο προϊόν έχει παραχθεί βάσει ενός εισαγόμενου εμπορεύματος. Αν στα εγχώρια προϊόντα ήταν δυνατόν να επιβληθεί ο χαμηλότερος φόρος μόνο για το λόγο ότι παράγονται με βάση εισαγόμενα εμπορεύματα, η αρχή της απαγορεύσεως των φορολογικών διακρίσεων εν πάση περιπτώσει θα ετηρείτο μόνο εν μέρει. Αν αποδειχθεί ότι το εισαγόμενο ομοειδές προϊόν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για τη μείωση των φόρων, στο προϊόν αυτό θα πρέπει να εφαρμοστεί ποσοστιαία η ίδια ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που εφαρμόζεται και στο εγχώριο προϊόν το οποίο παράγεται με βάση ένα εισαγόμενο προϊόν.

III — Βάσει των συλλογισμών αυτών, συνοψίζω ως εξής τις προτάσεις μου ως προς τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στα υποβληθέντα ερωτήματα:

1. Το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι η εθνική ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που προβλέπεται για το οινόπνευμα και εξαρτάται από

1 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 140/79, Chemial Farmaceutici SpA κατά DAF SpA, Συλλογή 1981, σ. 1.

2 — Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 46/80, SpA Vinal κατά SpA Orbat, Συλλογή 1981, σ. 77.

την προϋπόθεση ότι το οινόπνευμα παράγεται σε αποστακτήριο που λειτουργεί υπό μορφή συνεταιρισμού και το οποίο εκμεταλλεύονται από κοινού πολλά πρόσωπα, με σκοπό την αξιοποίηση των γεωργικών πρώτων υλών παραγωγής τους, και στο οποίο από τις πρώτες ύλες κάθε μέλους δεν παράγονται ετησίως περισσότερα από 300 λίτρα αιθυλικής αλκοόλης, πρέπει να επεκταθεί και στα προϊόντα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, τα οποία ανταποκρίνονται τόσο στο κριτήριο του ομοειδούς όσο και σε όλες τις άλλες αναφερθείσες προϋποθέσεις. Για την απόδειξη πρέπει να τίθενται εύλογοι κανόνες, οι οποίοι να είναι δυνατόν να τηρηθούν στην πράξη.

2. Στην περίπτωση που το εθνικό φορολογικό δίκαιο, προβαίνοντας σε θεμιτή διαφοροποίηση, προβλέπει διαφορετικές φορολογικές επιβαρύνσεις για διάφορα ομοειδή προϊόντα, η φορολογική επιβάρυνση που επιβάλλεται σε ένα ομοειδές προϊόν που εισάγεται από ένα κράτος μέλος δεν εξαρτάται από το ζήτημα με ποιο από τα εγχώρια προϊόντα έχει το εισαγόμενο προϊόν τα περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά. Βάσει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΟΚ, το εισαγόμενο προϊόν πρέπει να υπαχθεί στη φορολογική κατηγορία της οποίας συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις.